

Investinor

ESG-rapport 2018

Innhold

Oppsummering.....	3
ESG-arbeidet i Investinor.....	4
Status i Investinor.....	4
Status i porteføljen.....	5
Om porteføljen.....	5
Om ESG-undersøkelsen.....	6
Svarene fra undersøkelsen.....	7
Etiske retningslinjer.....	7
Kvinneandel.....	7
Generelt om risikofaktorene.....	9
Korrupsjonsrisiko.....	11
Risiko for uetiske forhold i leverandørkjeden.....	13
Risiko for skadelig miljøpåvirkning.....	16
Oppsummering og videre arbeid.....	17
Appendiks.....	19
ESG-status i porteføljeselskapene: Venture og ekspansjon.....	19
ESG-status i porteføljeselskapene: Tidligfase.....	22

Oppsummering

Investinor har som statlig investeringselskap og aktiv eier et særskilt ansvar for å sikre at selskapene i vår portefølje har innarbeidet gode rutiner for bærekraftig selskapsstyring (ESG - environmental, social and governance). Det siste året har Investinor hatt et forsterket fokus på å sikre at det gjøres et systematisk ESG-arbeid i porteføljeselskapene gjennom forvalternes styreposisjoner. Det har vært lagt størst vekt på å sikre at porteføljeselskapenes styre sørger for at det årlig gjennomføres en tilfredsstillende analyse av risiko og muligheter knyttet til ESG.

Resultatet fra årets undersøkelse viser at ESG-analyse i økende grad implementeres som et verktøy for risikostyring i porteføljeselskapene. Blant annet har samtlige selskaper i Investinors porteføljeselskaper hatt en gjennomgang av ESG i forrige periode, hvorav majoriteten har hatt Investinors tre prioriterte satsningsområder *korrupsjonsrisiko*, *risiko for uetiske forhold i leverandørkjeden* og *risiko for skadelig miljøpåvirkning* oppe i styret som egne temaer. Videre har det store flertallet av selskapene nå på plass etiske retningslinjer, med unntak av tre selskaper som alle oppgir at dette vil være på plass før utgangen av 2018. Vi ser også en betydelig forbedring i antallet selskaper som har etablert varslingsrutiner for korrupsjon og bakgrunnssjekk av partnere og agenter, hvor majoriteten av selskapene har rutiner for dette.

Gledelig er det også at kvinneandelen i porteføljeselskapenes selskapsledelse og styre utvikler seg i riktig retning, selv om det fortsatt er en betydelig skjevhet i kjønnsbalansen i ledelse og styre i porteføljen. Vi vil iverksette flere konkrete tiltak i kommende periode for å sikre at det jobbes målbevisst i selskapene med å rekruttere flere kvinner.

Til tross for en vesentlig forbedring er Investinor fremdeles ikke fornøyd med ESG-status i porteføljen før samtlige porteføljeselskaper har gode, etablerte rutiner som dekker Investinors fokusområder. I det kommende året vil vi derfor jobbe videre med å sikre at porteføljeselskapene oppfyller de minimumskrav vi stiller som eier. Vi ser spesielt at det er behov for styrket innsats når det gjelder risiko i leverandørkjeden. Samtidig mener vi det vil være hensiktsmessig at selskapene i kraft av styret styrker eierskap til ESG-arbeidet og i større grad enn i dag knytter ESG-rapporteringen opp mot en selskaps-spesifikk risikovurdering. Investinor ønsker som aktiv eier å være en pådriver for dette i kommende periode.

ESG-arbeidet i Investinor

I 2016 vedtok styret i Investinor ny «Policy for ansvarlig investeringspraksis» som er publisert på vår hjemmeside. Selskapets etiske retningslinjer er også publisert på hjemmesiden. Investinors tilnærming til ansvarlig og bærekraftig investeringspraksis skal bidra til å levere tilfredsstillende resultater med utgangspunkt i tre grunnleggende pilarer:

- *Langsiktig og bærekraftig avkastning:* Ansvarlig forvaltning av Investinors forvaltningskapital skal bidra til langsiktig og bærekraftig avkastning til eier.
- *Samfunnsoppdrag:* Gjennom investeringsaktiviteten kompletterer Investinor det norske markedet for tidligfase-, venture- og ekspansjonskapital.
- *Etiske prinsipper for porteføljeselskaper:* Investinors tilnærming til ansvarlig og bærekraftig investeringspraksis skal også bidra til at porteføljeselskapene opererer i henhold til Investinors etiske standarder.

Investinor er tilsluttet FNs prinsipper for ansvarlige investeringer (PRI). Investinors tilnærming til ansvarlig og bærekraftig investeringspraksis skal derfor understøtte det vi er forpliktet til gjennom disse prinsippene. Investinor har også tilsluttet seg UN Global Compact.

Investinor har operasjonalisert ESG-arbeidet innen følgende områder:

- *Investeringsprosessen:* ESG skal inngå på lik linje med andre investeringskrav når potensielle investeringer vurderes. Krav skal enten være oppfylt før investering, eller kunne rettes etter investering. I motsatt fall skal Investinor avstå fra å investere, selv om øvrige investeringskrav er oppfylt.
- *Aktivt eierskap:* Som aktiv eier med forvaltere i styreposisjon skal Investinor løpende være en pådriver for at porteføljeselskapene utøver godt samfunnsansvar.
- *Exit:* I arbeidet med å selge porteføljeselskaper skal Investinor i forsvarlig grad sikre at ny eier viderefører et tilstrekkelig samfunnsansvar i den solgte virksomheten.
- *Egen organisasjon:* Investinor skal styre egen virksomhet og organisasjon i henhold til de forventninger til samfunnsansvar som Investinor har som arbeidsgiver.

Ansvaret for oppfølgingen av ESG-arbeidet ligger hos CFO. Fra og med 2018 er det i tillegg dedikert en ansatt fra investeringsiden, for å sikre at ESG-arbeidet blir tilstrekkelig fulgt opp i investeringsprosessen og i porteføljen. Det er de enkelte forvalterne som gjennom sine styreposisjoner er ansvarlige for at deres selskaper oppfyller de krav Investinor stiller til ESG.

Status i Investinor

Korrupsjonsrisiko

Korrupsjon, innsidehandel og habilitet er regulert i Investinors etiske retningslinjer. Selskapet har også organisatoriske barrierer som reduserer slik risiko. Utbetalinger kontrolleres av flere ledd, og investeringsbeslutninger tas aldri av enkeltpersoner – de blir grundig drøftet, flere ganger, i investeringssteamene, deretter besluttet av investeringskomité og styre. Risikoen vurderes derfor som lav, og evnen til å håndtere risikoen er god. Intern varsling er regulert i Investinors etiske retningslinjer. Omverden kan varsle via Investinors nettside.

Miljøpåvirkning

Investinor påvirker miljøet direkte og indirekte. Den indirekte miljøpåvirkningen skjer gjennom investeringer og ivaretas gjennom regulering i etablerte etiske retningslinjer. Pr. 2. kvartal 2018 utgjør selskaper med en betydelig positiv miljøpåvirkning ca. 17% av Investinors portefølje, målt som andel av investert kapital¹. Den direkte påvirkningen skjer gjennom forbruk av papir og energi, avfallshåndtering samt bruk av transportmidler.

Helse-, miljø og sikkerhet

Det har ikke forekommet alvorlige arbeidsuhell eller ulykker i løpet av året som har resultert i materielle skader eller personskader. Sykefraværet utgjorde 2,7% prosent av total arbeidstid i 2017.

Mangfold og likestilling i Investinor

Kvinneandelen i Investinors styre er 40% (2 kvinner av 5 totalt). I selskapets ledelse, som kun består av CEO og CFO, er det ingen kvinner, mens kvinneandelen i selskapet som helhet er 18% (3 kvinner av 17 totalt). I administrasjonen er det 33% kvinner (1 av 3). I investeringsvirksomheten er kvinneandelen 15% (2 kvinner av 13 totalt). Som en konkret målsetting i arbeidet med mangfold og likestilling skal Investinor søke å doble antall kvinner i investeringsvirksomheten fra 2 kvinner per i dag til 4.

Investinor legger vekt på å gi kvinner og menn de samme mulighetene for faglig og personlig utvikling, lønn og avansement. Selskapet har fleksible ordninger som gjør det lettere å kombinere karriere og privatliv. Investinor driver sin virksomhet i en bransje hvor menn tradisjonelt er dominerende i antall. Både styret og selskapets ledelse er seg bevisst de samfunnsmessige forventningene om tiltak for å fremme likestilling i virksomheten og styret. I forbindelse med ansettelse til forskjellige stillinger har Investinor siden oppstart av virksomheten foretatt aktive søk overfor potensielle kvinnelige søkere. Som et ytterligere konkret likestillingstiltak så har styret besluttet at beste mannlige og beste kvinnelige kandidat alltid skal være med i finalerunden ved nyansettelser. Ved like kvalifikasjoner, skal kvinnelige søkere prioriteres.

Status i porteføljen

Om porteføljen

Investinors portefølje består per august 2018 av minoritetsposter i 55 selskaper fordelt på tidligfaseporteføljen (25 selskaper) og venture- og ekspansjonsporteføljen (30 selskaper, inkludert ett selskap under avvikling). De fleste selskapene kjennetegnes av å ha ingen til relativt lav omsetning, begrenset innkjøpsmakt overfor leverandører samt typisk få ansatte og derfor knappe ressurser å avsette til systematisk ESG-arbeid. Ingen av porteføljeselskapene utarbeider etter det vi er kjent med egne rapporter om ESG/samfunnsansvar, med unntak av BerGenBio og Calliditas som er børsnoterte selskaper og som publiserer Corporate Governance-rapporter på sine hjemmesider.

¹ Cyviz AS, Dimension 10 AS, Havgul AS, Heimdall Power AS, Kebony AS, Keep-it Technologies AS, Shoreline AS, Sorbwater Technology AS og Termowood AS

Siden publiseringen av forrige ESG-rapport i august 2017 har Investinor investert i 16 nye selskaper, hvorav 3 inngår i venture- og ekspansjonsporteføljen og 13 i tidligfaseporteføljen. De nye selskapene er som følger:

Venture- og ekspansjonsporteføljen:

- Curida AS (Utvikling og produksjon av legemidler)
- Termowood AS (Bygningsselementer i massiv tre)
- Topro Holding AS (Produserer og selger rullatorer)

Tidligfaseporteføljen:

- APIM Therapeutics AS (Utvikler legemidler for kreftbehandling)
- Cura 8 (Utvikler sensorer som måler kroppstemperatur)
- Funzionano AS (Miljøvennlig nanoteknologi)
- Hy5pro AS (Utvikler avanserte håndproteser)
- Intelec AS (Utvikler analysesoftware for industrielle formål)
- Nisonic AS (Utvikler metode for å måle intrakranielt trykk)
- Pluvia AS (Utvikler legemidler for Føllings sykdom)
- Scout Drone Inspection AS (Utvikler droner for industriell inspeksjon)
- Sensibel AS (Utvikler mikrofon med ultrahøy sensitivitet)
- Shoreline AS (Utvikler programvare som skal effektivisere vindturbinindustrien)
- Well Conveyor AS (Utvikler batteridrevet brønntraktor)
- Heimdall Power AS (Utvikler IoT-løsninger til nettselskap for overvåking av kraftlinjer)
- Dimension10 AS (Utvikler samhandlingsløsninger i VR)

Det er også foretatt tre avhendinger i perioden: Robotic Drilling Systems, Oceansaver og AlpinCo.

Om ESG-undersøkelsen

Investinor utfører årlig en undersøkelse blant våre porteføljeselskaper hvor selskapene svarer på ESG-relaterte spørsmål knyttet til følgende tema:

- Etske retningslinjer
- Kvinneandel
- Korrupsjonsrisiko
- Risiko for uetiske forhold i leverandørkjeden
- Risiko for skadelig miljøpåvirkning

Spørsmålsformuleringene i undersøkelsen er basert på UN Global Compacts 10 prinsipper.

Undersøkelsen ble gjennomført for første gang i 2016. Nytt av året er spørsmål om kvinneandel i selskapenes styre og ledelse. I tillegg har vi endret på formuleringene til enkelte spørsmål der vi har ønsket å oppfordre selskapene til å gi mer utfyllende informasjon enn kun «ja» og «nei».

Undersøkelsen er besvart av samtlige porteføljeselskaper, inkludert de som inngår i tidligfaseporteføljen. To selskaper² inngår ikke i rapporten da de først kom inn i porteføljen etter at undersøkelsen ble sendt ut i mai 2018. Et tredje selskap er under avvikling³ og har ikke ordinære

² Scout Drone Inspection AS og Nisonic AS

³ Havgul AS

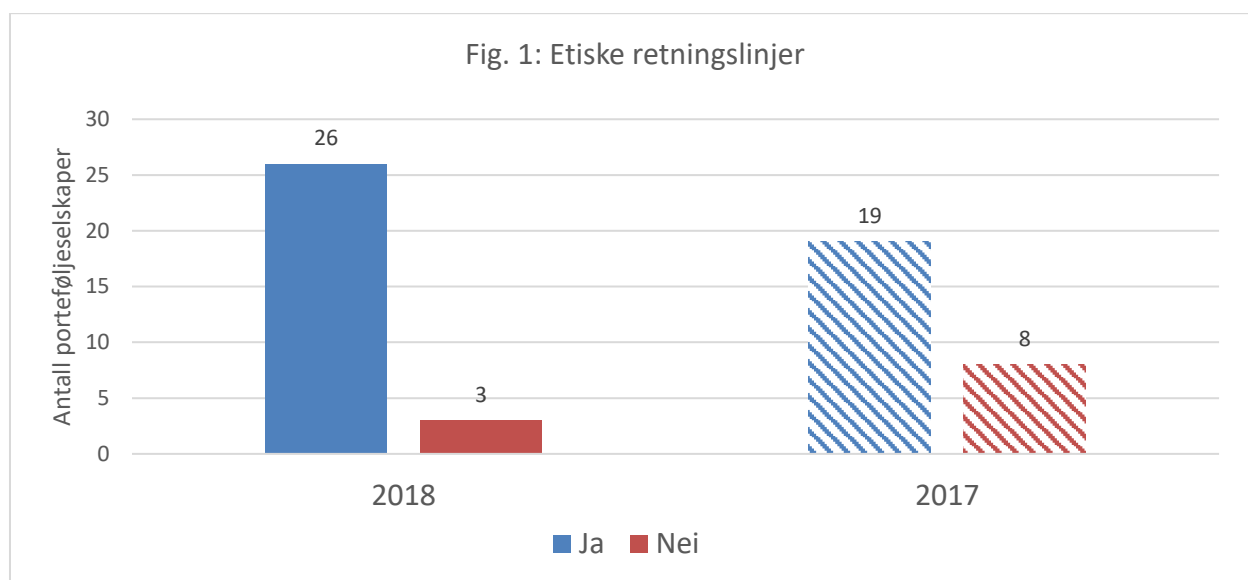
ansatte eller styre, og er derfor ikke tatt med i rapporteringen under. Undersøkelsen er i de fleste selskapene besvart av CEO.⁴ Spørsmålene i undersøkelsen er utformet på engelsk av hensyn til de selskapene som har ledelse som ikke snakker norsk.

ESG-rapporteringen for tidligfaseporteføljen holdes i år adskilt fra venture- og ekspansjonsporteføljen. Investeringer i tidligfaseselskaper baseres i stor grad på samarbeidspartneres vurderinger og i motsetning til hovedporteføljen påtar ikke Investinor seg rollen som aktiv eier gjennom styreverv. Vi er derfor ikke i posisjon til å kunne stille de samme kravene til ESG i disse selskapene som vi gjør for selskapene i venture- og ekspansjonsporteføljen. Det er likevel ønskelig med oversikt over status i disse selskapene av hensyn til selskapenes verdiutvikling og omdømme. Rapportering for tidligfaseporteføljen er lagt til appendiks.

Svarene fra undersøkelsen

Etiske retningslinjer

Har selskapet etiske retningslinjer?

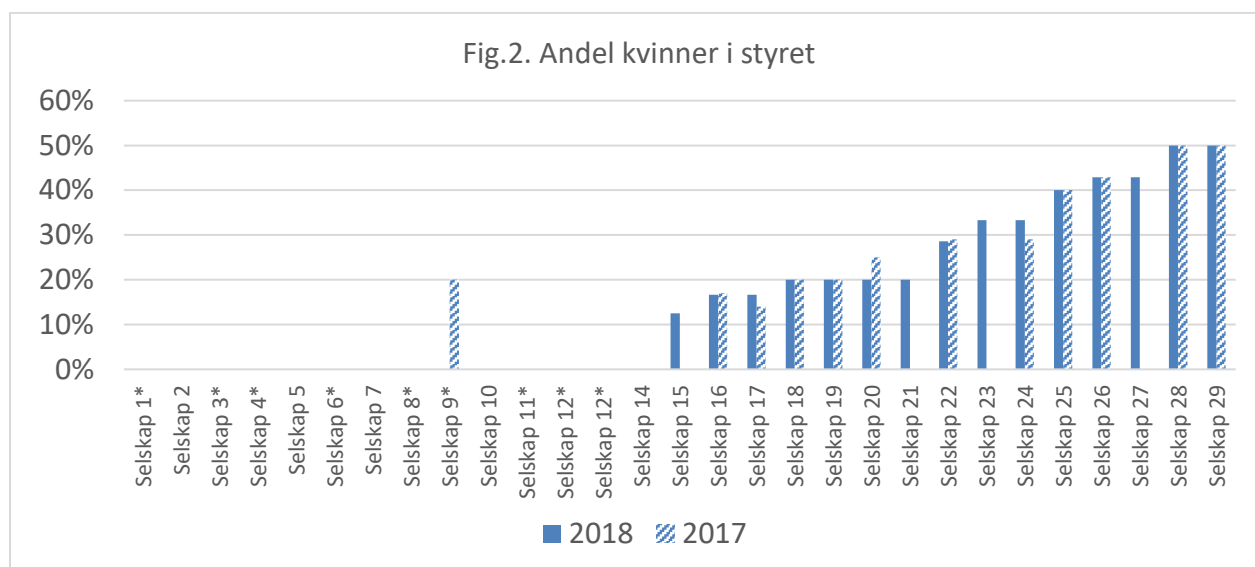
Investinor stiller som et absolutt krav at samtlige porteføljeselskaper skal ha innført etiske retningslinjer ved investeringstidspunktet eller like i etterkant. Til tross for vesentlig forbedring fra 2017 når det gjelder andel selskaper med etiske retningslinjer, er det ikke tilfredsstillende at det fremdeles er 3 selskaper i porteføljen som ikke har dette på plass per Q318. Selskapene det gjelder oppgir imidlertid at de har iverksatt planer for å innføre slike retningslinjer. Vi vil derfor forvente at samtlige selskaper i porteføljen har dette i orden ved utgangen av 2018.

Kvinneandel

Som ny målsetting i ESG-oppfølgingen mot porteføljeselskapene innførte Investinor i 2017 krav til at det skal være kvinnerepresentasjon i alle styreverv og ledergrupper senest innen 3 år etter Investinors første investering i selskapet i hovedporteføljen.

⁴ Med unntak av BerGenBio (CFO), Smartfish (CFO/COO), Stimline (CPP), Calliditas (CFO) og Unacast (COO og Cofounder)

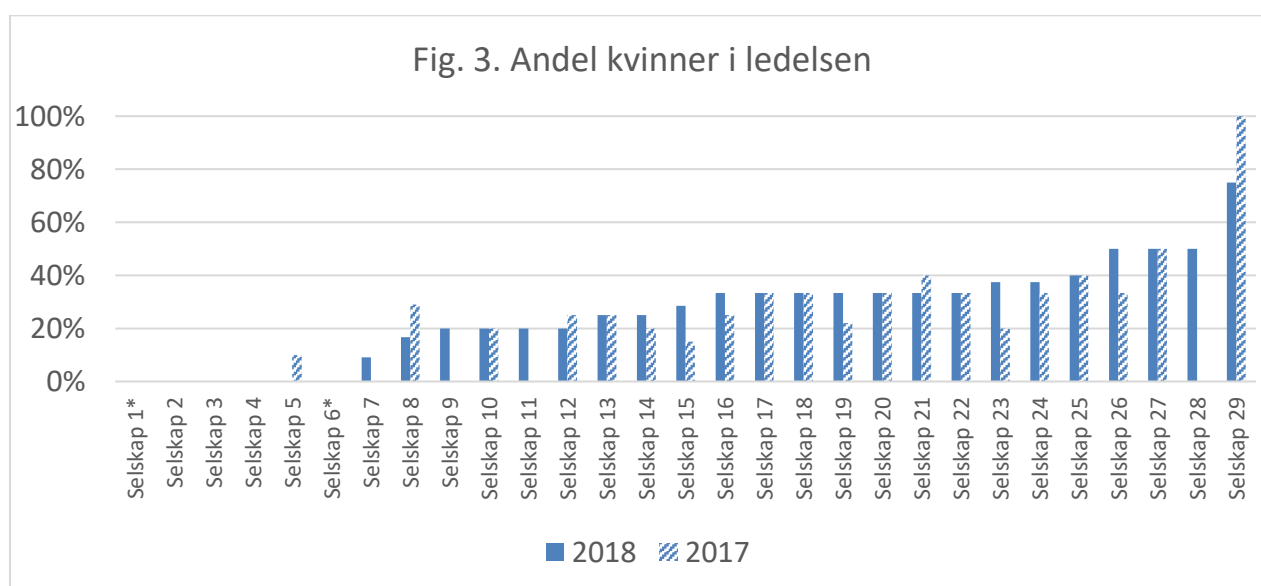
Hva er kvinneandelen i selskapenes styre?

* Investeringen er > 3 år

52% av porteføljen har per dags dato kvinner i styret. 9 av selskapene som ikke har kvinner i styret er investeringer som er 3 år eller eldre. Disse selskapene fordeler seg på sektorene energi, teknologi og marin. Selv om andelen selskaper som har kvinner i styret viser en positiv trend (opp fra 41% i 2017), er selve kvinneandelen i styret lav (30% i snitt). Sammenligningsgrunnlag fra 2017 er hentet fra Investinors kvartalsrapportering i Q317 (første kvartal hvor kvinneandel ble rapportert). Investinor ønsker som eier å bidra til å identifisere kvinnelige styrekandidater, og har særlig mulighet til å gjøre dette i de selskaper hvor vi sitter i valgkomiteen. Investinor har bl.a. påbegynt en jobb med å kartlegge styrekandidater innenfor teknologisektoren i Norden, da med særlig vekt på kvinnelige kandidater.

Hva er kvinneandelen i selskapenes ledelse?

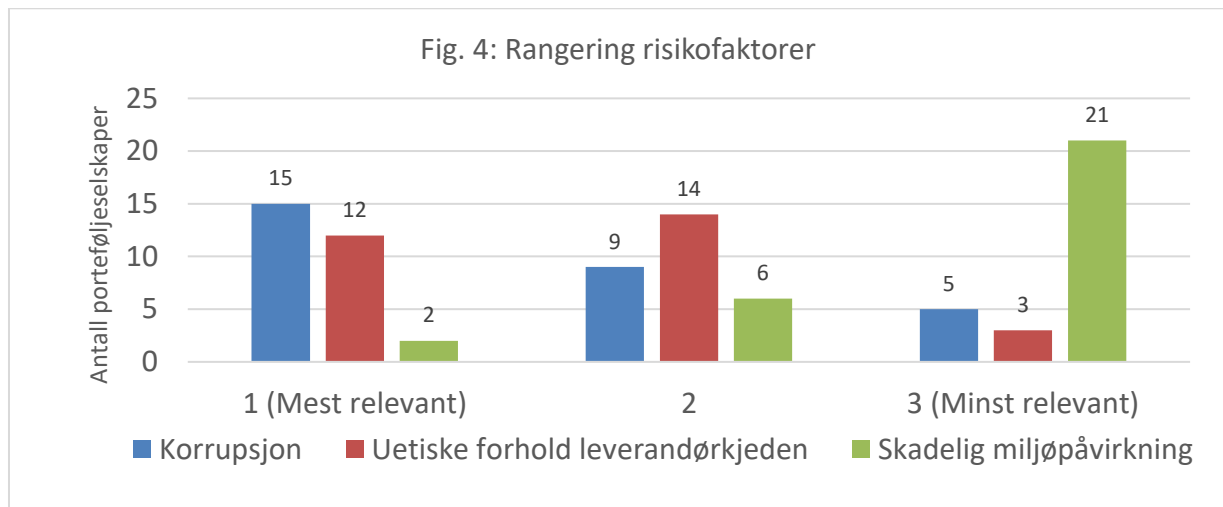

* Investeringen er > 3 år

79% av porteføljen har kvinner i ledelsen, opp fra 72 % i fjor. I snitt utgjør imidlertid kvinner 33% av ledergruppene i selskapene med kvinner representert. Av de 6 selskapene som ikke har kvinner representert er 2 investeringer 3 år eller eldre. Selskapene fordeler seg på sektorene teknologi, marin og energi. Investinor vil fortsette å jobbe aktivt med å rekruttere kvinner til lederstillinger i porteføljeselskapene. Et av aksjonspunktene i kommende periode vil være at CEO i Investinor sender et brev til samtlige porteføljeselskaper hvor det påminnes om Investinors målsetning om kvinnerepresentasjon, med en oppfordring om å vektlegge dette i rekrutteringsprosesser.

Generelt om risikofaktorene

Hvilke av følgende ESG-risikoer er mest relevant for virksomheten: korrupsjonsrisiko, uetiske forhold i leverandørkjeden og skadelig miljøpåvirkning? Ranger fra 1 (mest relevant) til 3 (minst relevant).

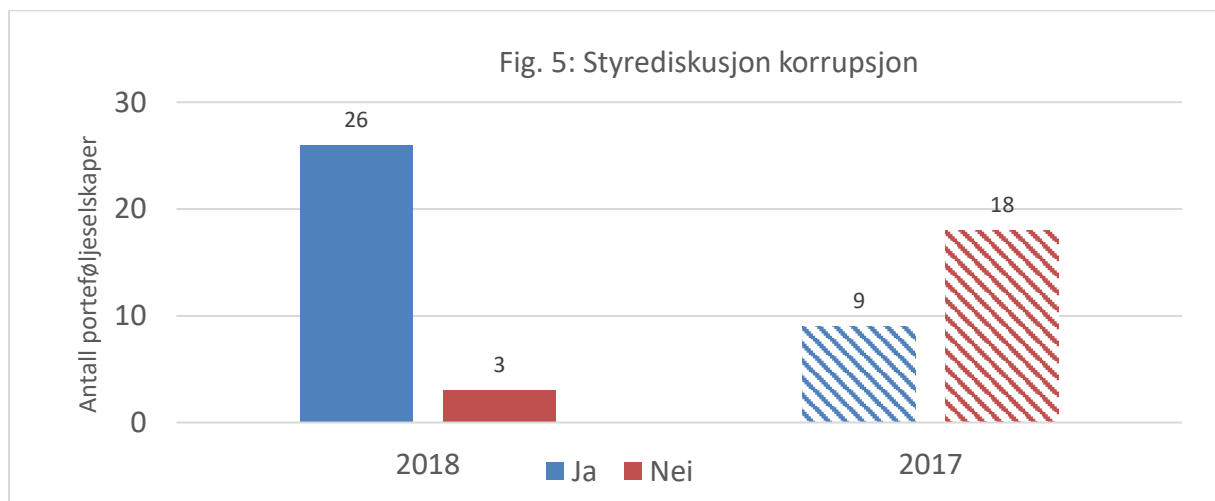

Er det andre typer ESG-risikoer som er like relevant eller mer relevant for ditt selskap? Hvis ja, hvilke?

12 av 29 selskaper oppgir at det er andre ESG-risikoer som er minst like relevante som de tre risikofaktorene Investinor eksplisitt spør om i undersøkelsen. Datasikkerhet, personvern og kjønnsbalanse er temaene som går igjen.

Har følgende ESG-risiko og håndtering av denne blitt diskutert i selskapets styre de siste 12 måneder:

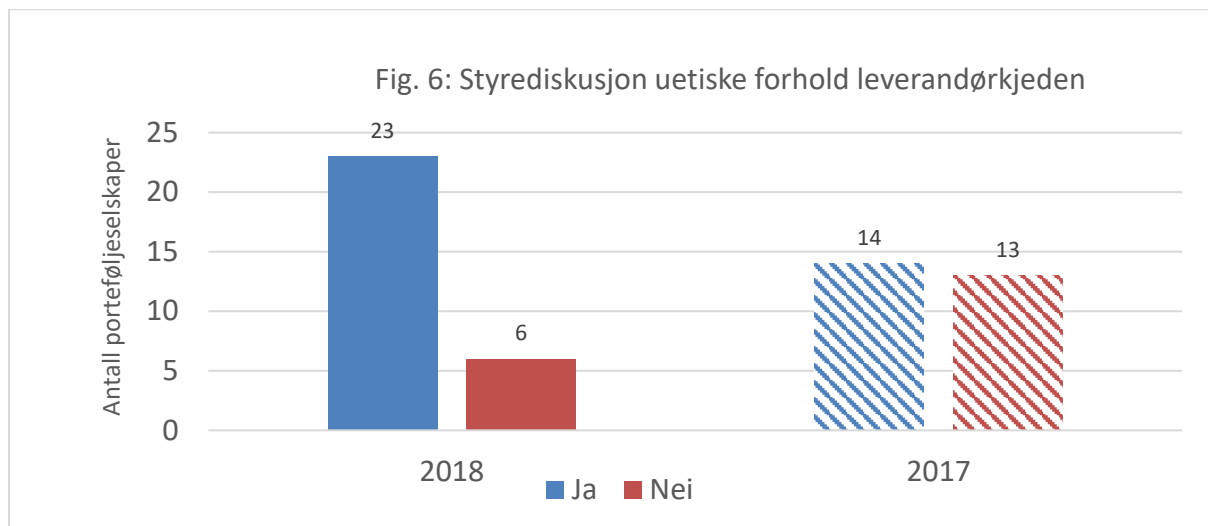
Korrupsjon

26 av 29 selskaper oppgir at korrupsjonsrisiko har vært et tema i selskapets styre de siste 12 månedene. Dette er en sterk forbedring fra 2017 hvor kun 1/3 av selskapene hadde korrupsjon på styreagendaen. Vi vil fortsatt etterstrebe at samtlige selskaper har minimum årlig styregjennomgang av teamet.

Har følgende ESG-risiko blitt diskutert i selskapets styre de siste 12 måneder:

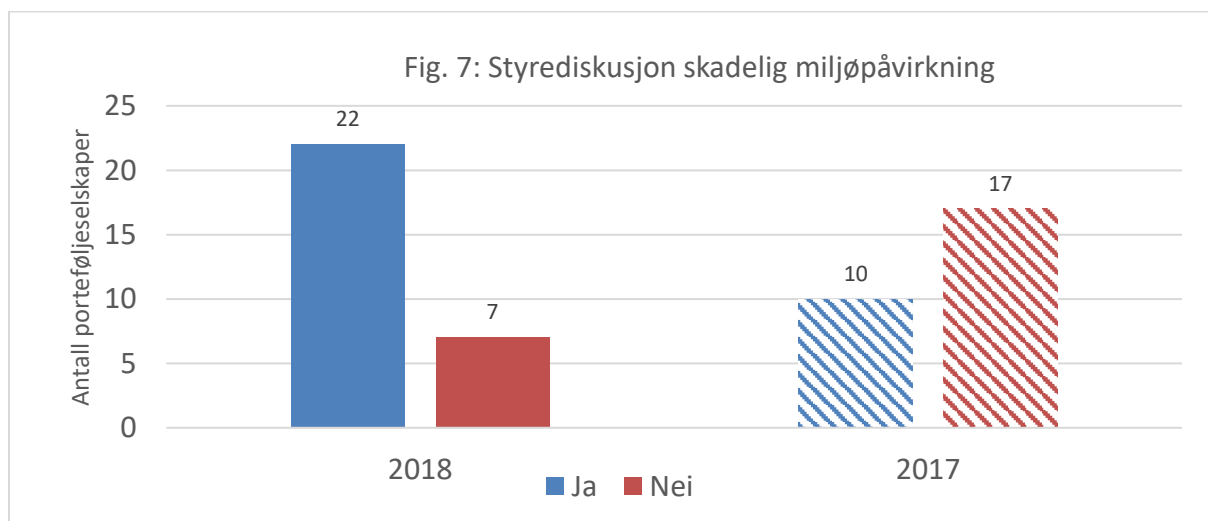
Uetiske forhold i leverandørkjeden

23 av 29 selskaper oppgir at uetiske forhold i leverandørkjeden har vært et tema i selskapets styre de siste 12 månedene. Også her er det god forbedring fra 2017 hvor kun halvparten hadde temaet oppe i styret. Målsetningen er at alle selskaper har en årlig gjennomgang av temaet.

Har følgende ESG-risiko blitt diskutert i selskapets styre de siste 12 måneder:

Skadelig miljøpåvirkning

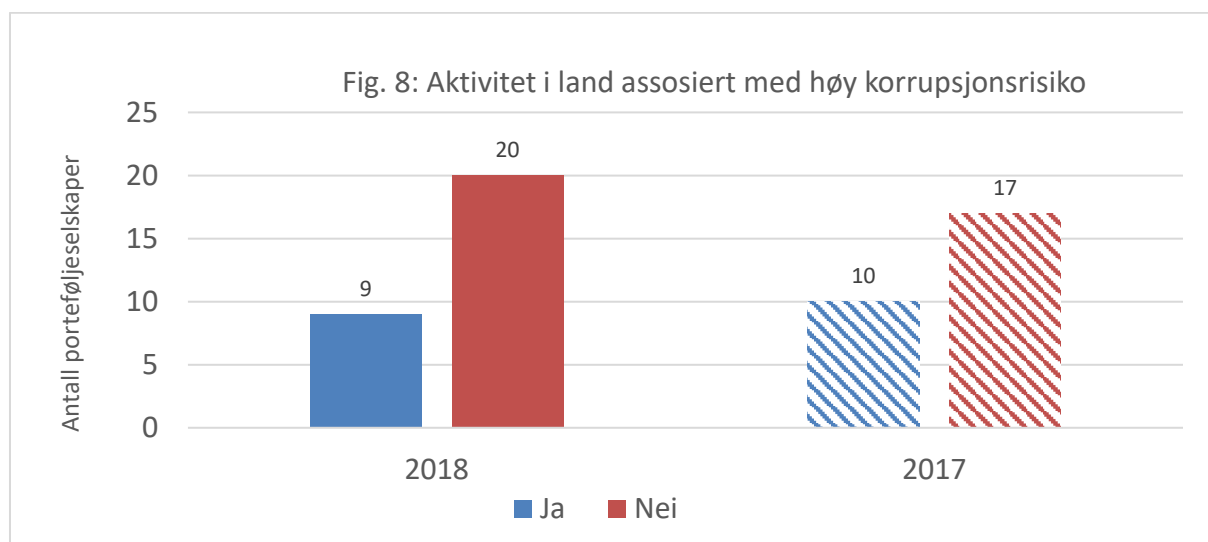
22 av 29 selskaper oppgir at uetiske forhold i leverandørkjeden har vært et tema i selskapets styre de siste 12 månedene. Igjen er dette en vesentlig forbedring, men vi ønsker å se at samtlige selskaper behandler temaet i styret.

Har andre typer risiko som berører samfunnsansvar blitt diskutert i selskapets styre de siste 12 måneder? Hvis ja, hvilke?

20 av 29 selskaper svarer bekreftende på spørsmålet. Det som nevnes hyppigst er datasikkerhet/personvern (10) og kjønnsbalanse (7).

Korrupsjonsrisiko

Har bedriften underavdelinger, agenter eller vesentlig omsetning i land/markeder som er assosiert med høy risiko for korrupsjon? Hvis ja, oppgi hvilke land dette gjelder.

9 av porteføljeselskapene vurderer det slik at selskapet har underavdelinger, agenter eller vesentlig omsetning i land/markeder som er assosiert med høy risiko for korrupsjon. Disse landene oppgis å være Kina (4 selskaper), Taiwan (3 selskaper), De Forente Arabiske Emirater, Saudi Arabia og Malaysia (2 selskaper), og Algerie, Brasil, Colombia, Ukraina, Indonesia, Qatar, Hellas og Hong Kong (1 selskap). Merk imidlertid at dette er en subjektiv vurdering av korrupsjonsrisiko. Land som Taiwan og De Forente Arabiske Emirater er land med høy Corruption Perception Index score, og antas derfor å ha lav korrupsjonsrisiko.

Oppgi alle de landene hvor bedriften har underavdelinger eller lokale agenter.

Investinors porteføljeselskaper oppgir å ha underavdeling eller lokale agenter i følgende land (kategorisert etter Corruption Perception Index-score, score oppgitt i parentes):

Land med høy CPI-score, antatt lav risiko

Danmark (88), Finland (85), Sveits (85), Norge (85), Sverige (84), Singapore (84), Nederland (82), Canada (82), Storbritannia (82), Tyskland (81), Australia (77), Hong Kong (77), USA (75), Østerrike (75), De Forente Arabiske Emirater (71), Dubai (70), Frankrike (70), Chile (67), Qatar (63) og Taiwan (62).

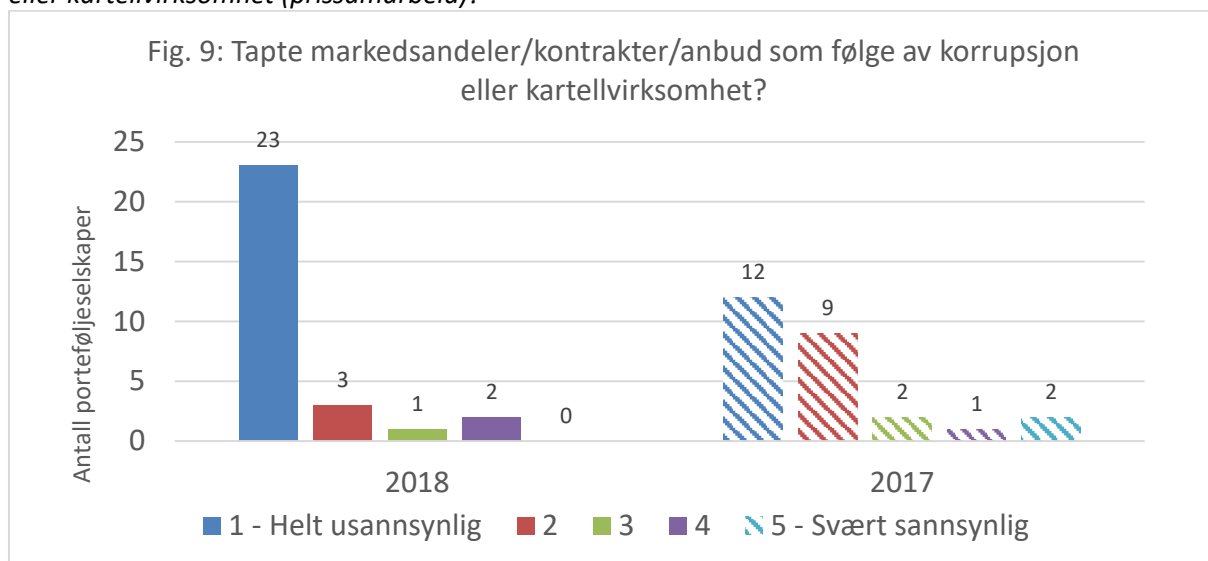
Land med middels CPI-score, antatt middels risiko

Polen (60), Sør-Korea (54) Italia (50)

Land med lav CPI-score, antatt høyere risiko

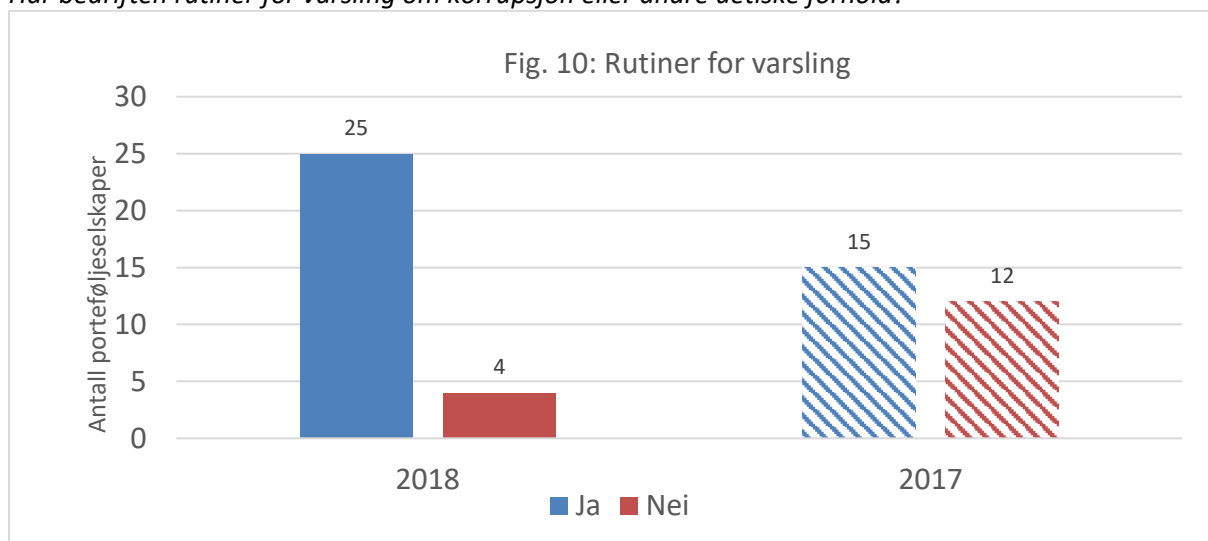
Saudi Arabia (49), Hellas (48), Malaysia (47), Kina (41), Brasil (37), Colombia (37), Indonesia (37), Thailand (37), Algerie (33) og Ukraina (30) Hvor sannsynlig er det at bedriften har tapt

markedsandeler, kontrakter eller anbud som følge av at konkurrenter har vært involvert i korrupsjon eller kartellvirksomhet (prissamarbeid)?

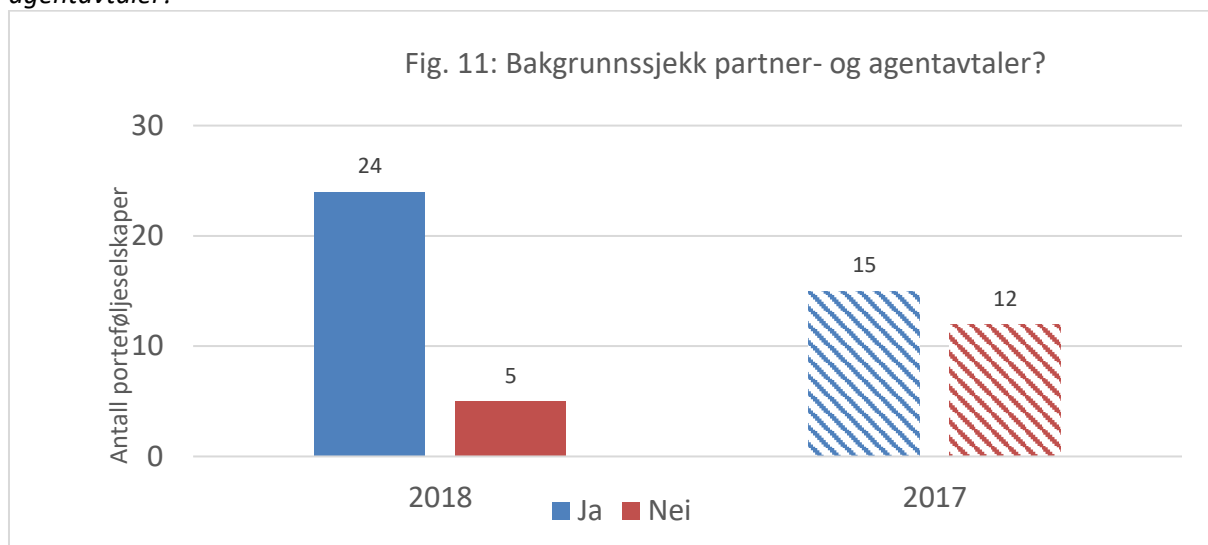
Kun 2 av selskapene vurderer det som sannsynlig at de har tapt markedsandeler, kontrakter eller anbud som følge av at konkurrenter har vært involvert i korrupsjon eller kartellvirksomhet. Ingen selskaper vurderer det som svært sannsynlig.

Har bedriften rutiner for varsling om korrupsjon eller andre uetiske forhold?

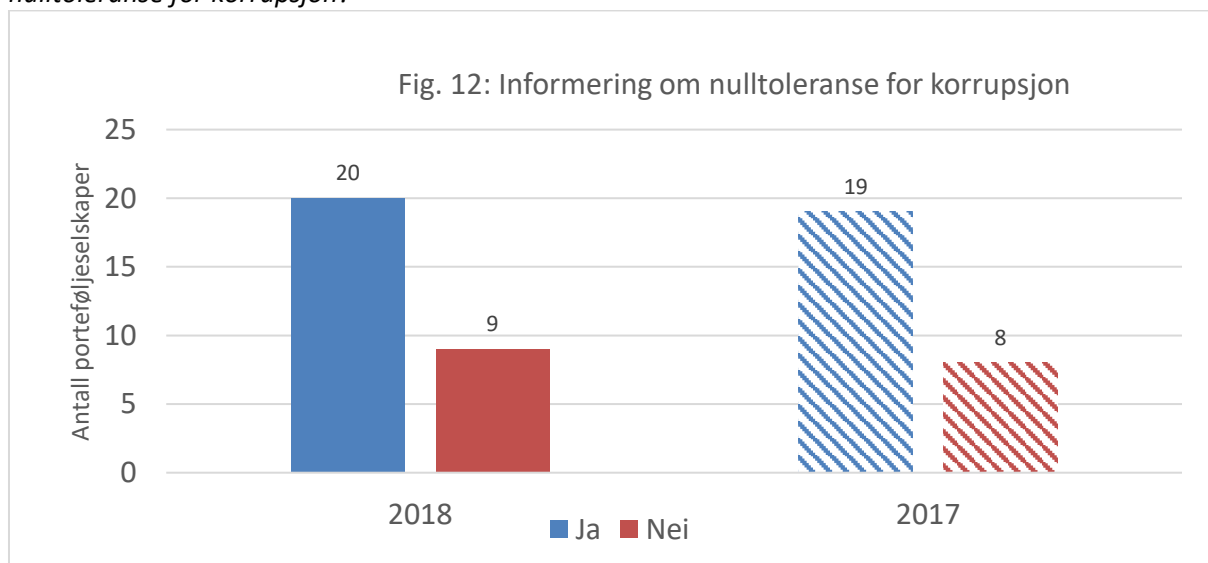
25 av porteføljeselskapene har rutiner for varsling på plass, en betydelig forbedring fra 2017 hvor kun litt over halvparten av selskapene hadde etablerte rutiner. 3 av selskapene som fortsatt mangler varslingsrutiner oppgir at de har konkrete planer om å innføre slike rutiner. Vi er nødt til å følge opp det fjerde selskapet ekstra nøye for å sørge for at dette kommer på plass så raskt som mulig.

Utfører bedriften bakgrunnssjekk (integrity due diligence) på motparten før den inngår partner- eller agentavtaler?

24 av porteføljeselskapene utfører bakgrunnssjekk. Selskapene som ikke gjør dette oppgir at de har konkrete planer om å innføre dette, og det blir viktig for Investinor å følge opp dette arbeidet gjennom styret i neste periode.

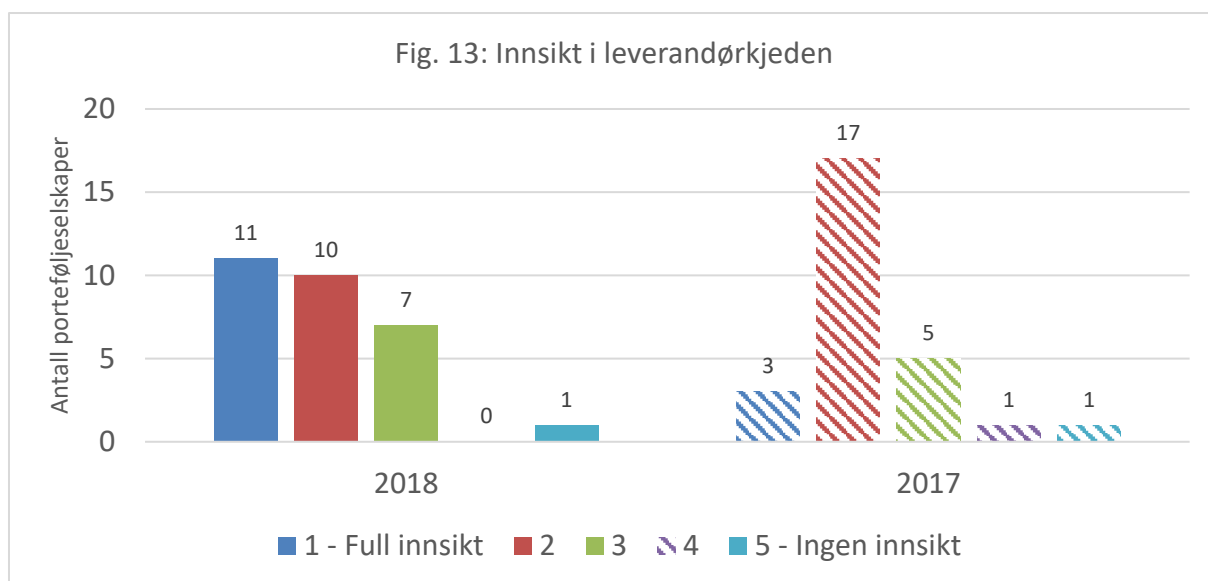
Blir agenter og andre eksterne representanter for selskapet informert om at selskapet praktiserer nulltoleranse for korrupsjon?

20 av selskapene informerer agenter og andre eksterne representanter for selskapet om nulltoleranse for korrupsjon. Investinor vil anbefale selskapene som ikke informerer om dette om å innarbeide det i sitt avtaleverk.

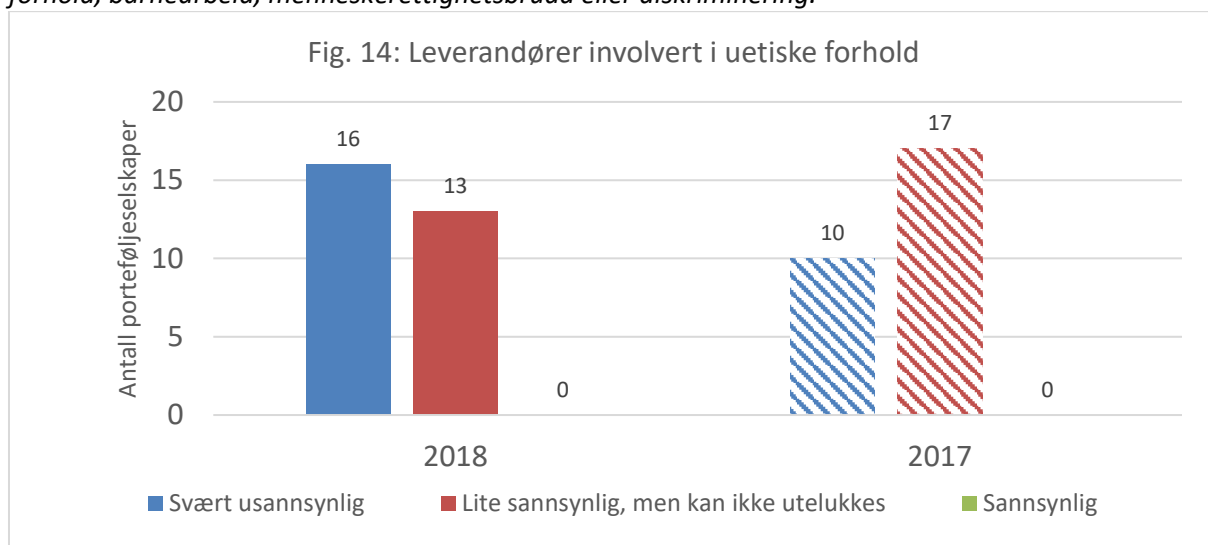
Risiko for uetiske forhold i leverandørkjeden

Hvor god innsikt har bedriften i sin leverandørkjede med hensyn til risiko for uakseptable HMS-forhold, barnarbeid, tvangsarbeid og andre menneskerettighetsbrudd, eller diskriminering? Ranger fra 1 (full innsikt) til 5 (ingen innsikt).

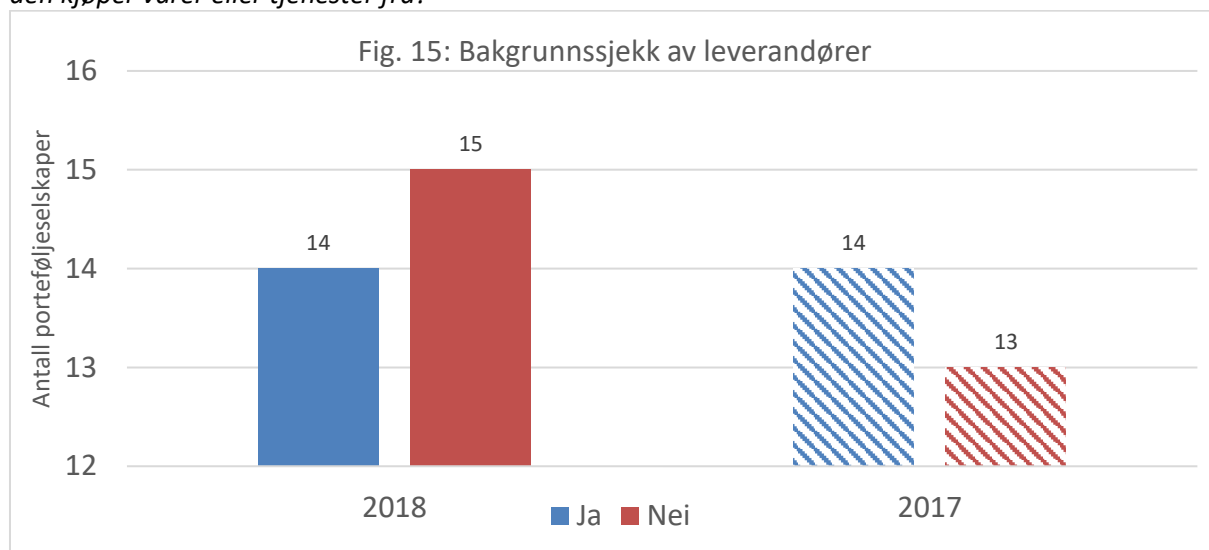
Majoriteten av selskapene oppgir å ha god innsikt i leverandørkjeden. Kun ett selskap vurderer det slik at de har ingen innsikt.

Vurder sannsynligheten for at noen av bedriftens underleverandører er involvert i uakseptable HMS-forhold, barnearbeid, menneskerettighetsbrudd eller diskriminering.

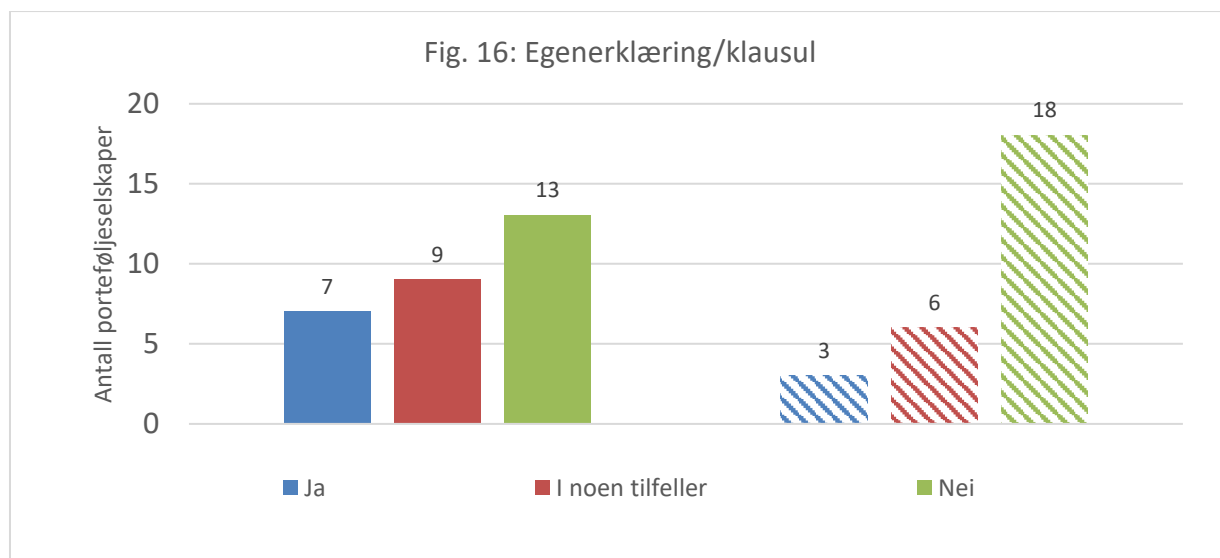
16 selskaper oppgir at det er svært usannsynlig at underleverandører er involvert i uetiske forhold mens 13 oppgir at det er lite sannsynlig, men at det ikke kan utelukkes. Det er ingen selskaper som oppgir at det er sannsynlig.

Utfører bedriften ESG/integrity due diligence eller annen kontroll av en eller flere av de leverandørene den kjøper varer eller tjenester fra?

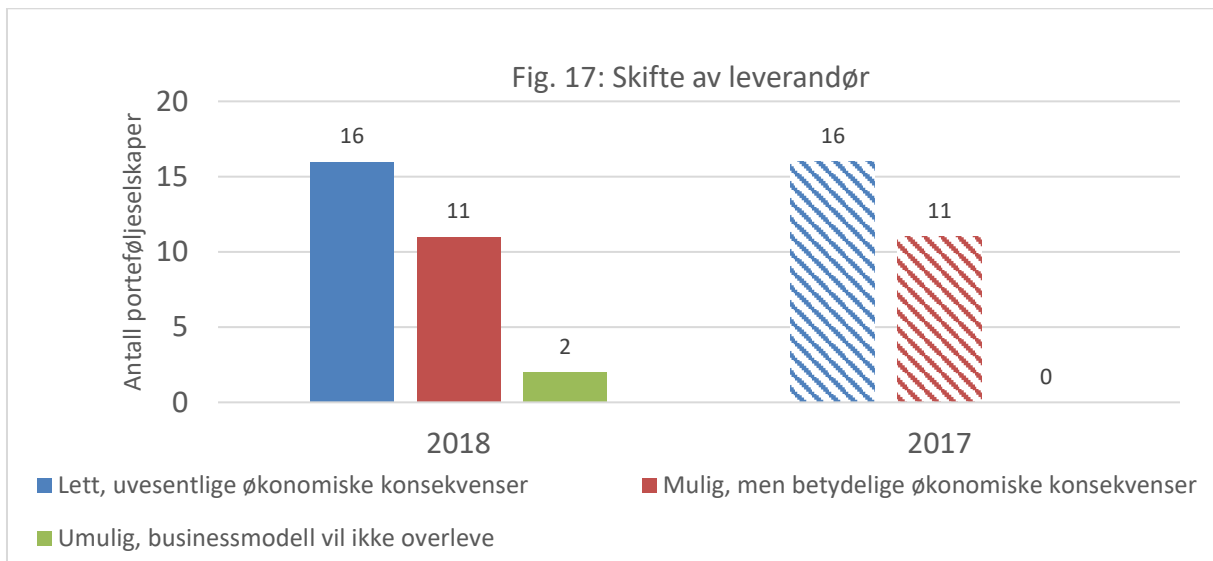
14 av selskapene utfører bakgrunnsjekk på sine underleverandører. Ytterligere 5 selskaper oppgir at dette er noe de vil se nærmere på i kommende periode. Investinor vil ønske at samtlige selskaper utfører bakgrunnsjekk som et minimum på de viktigste leverandørene. Vi vil se nærmere på om det er nødvendig å definere hvilke typer leverandører det er hensiktsmessig å foreta bakgrunnsjekk av.

Krever bedriften at underleverandørene skal signere egenerklæring, eller inneholder kontraktene med underleverandører klausuler som garanterer at uakseptable HMS-forhold, barnearbeid, tvangsarbeid, menneskerettighetsbrudd eller diskriminering ikke skal forekomme?

Kun 7 av selskapene oppgir at underleverandører alltid signerer egenerklæring eller at kontraktene inneholder klausuler som skal hindre uetiske forhold. 9 selskaper oppgir at dette gjøres i noen tilfeller. Ytterligere 8 selskaper oppgir at de vil initiere en intern prosess for å vurdere behovet for å endre avtaleverk. 2 selskaper oppgir at de forholder seg til leverandørens egen Code of Conduct. Vi vil ønske at flere porteføljeselskaper etablerer rammeverk for dette, og vil vurdere om vi kan bistå med eksempler på Best Practice fra porteføljeselskaper som har innarbeidet dette på en god måte.

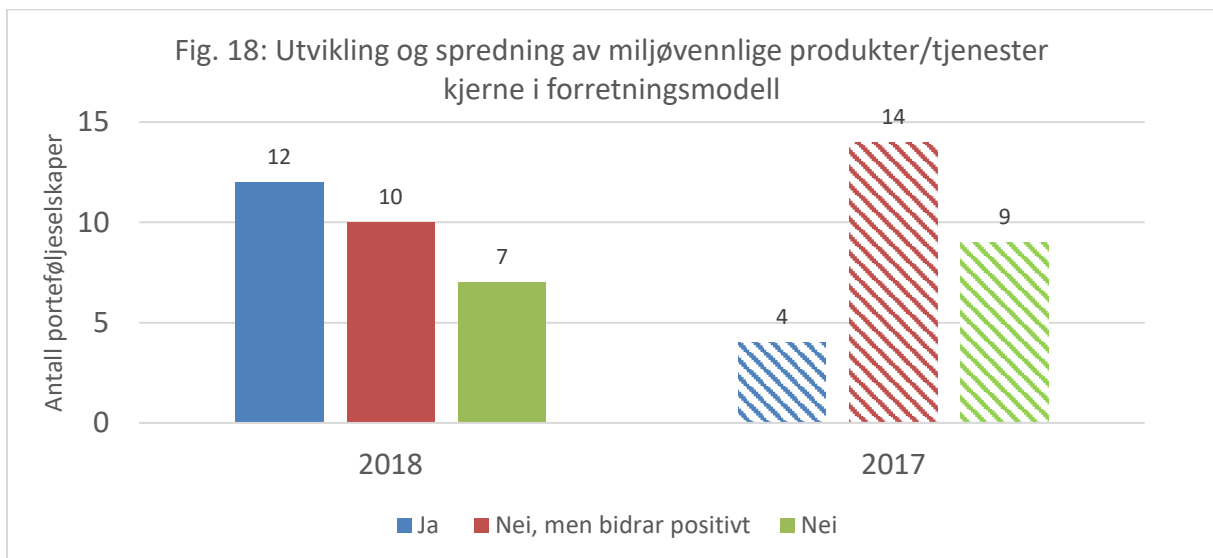
Gitt at en av bedriftens viktige underleverandører skulle vise seg å være involvert i uakseptable HMS-forhold, barnarbeid, menneskerettighetsbrudd eller diskriminering: Hvor krevende vil det være å bytte leverandør?

16 selskaper oppgir at det vil være lett å bytte leverandører uten vesentlige økonomiske konsekvenser. 11 selskaper oppgir at det vil være mulig å bytte, men med vesentlige økonomiske konsekvenser. 2 selskaper oppgir at det er mulig fordi avhengigheten til en eller flere leverandører er for høy.

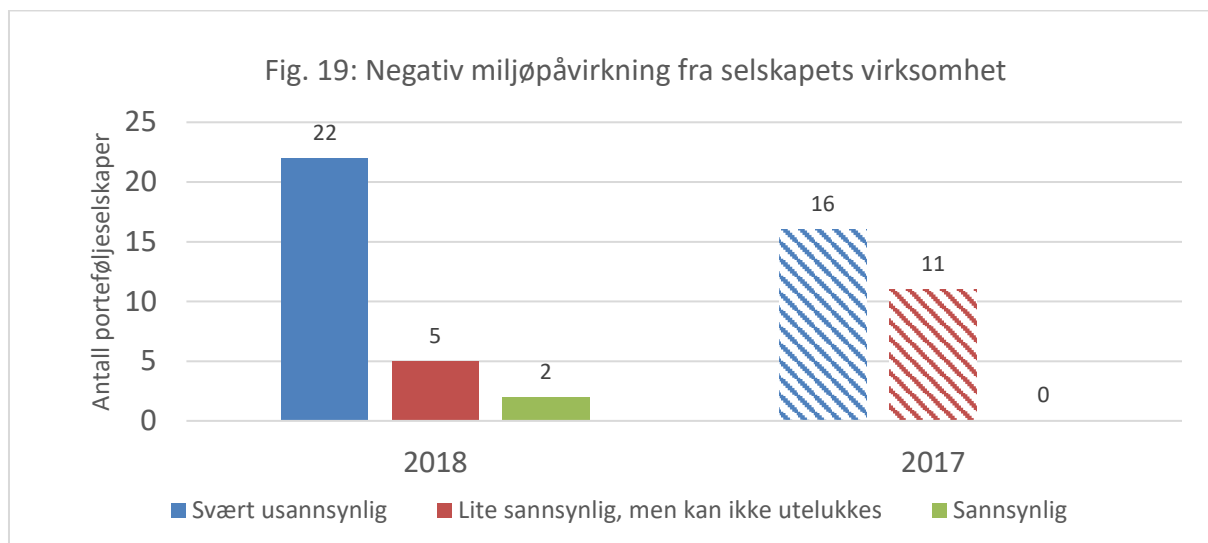
Risiko for skadelig miljøpåvirkning

Er utvikling og spredning av miljøvennlige produkter eller tjenester kjernen i selskapets forretningsmodell?

12 selskaper oppgir at utvikling og spredning av miljøvennlige produkter eller tjenester utgjør kjernen i selskapets forretningsmodell. Videre utdyping av svar fra porteføljeselskapene avslører imidlertid at det er ulik oppfatning av hva dette innebærer. 10 av de 17 selskapene som svarer nei på spørsmålet oppgir at selskapet bidrar positivt til utvikling og spredning av miljøvennlige produkter eller tjenester. Investinor vil fortsatt ha fokus på å investere i selskaper som bidrar positivt til miljøet

Vurder sannsynligheten for negativ miljøpåvirkning fra selskapets virksomhet, for eksempel utslipp av miljøskadelige stoffer, klimapåvirkning, avfallshåndtering etc.

22 av porteføljeselskapene vurderer det som svært usannsynlig at selskapets virksomhet har negativ miljøpåvirkning. 5 selskaper vurderer det som lite sannsynlig, men at det ikke kan utelukkes. 2 selskaper vurderer det som sannsynlig at selskapets virksomhet medfører negativ miljøpåvirkning. Ett av disse oppgir imidlertid at årsaken er mye reising som fører til høyt karbonavtrykk. Dette vil i så fall gjelde de fleste av Investinors porteføljeselskaper.

Oppsummering og videre arbeid

Etter ESG-undersøkelsen i 2017 satte Investinor seg følgende målsetninger for ESG-arbeidet i kommende periode:

- Alle porteføljebedrifter etablerer ESG-rapportering og oppfølging av egne etiske retningslinjer som et fast punkt i styrets arbeid, minimum på årlig basis.
- Alle porteføljebedrifter som assosieres med ikke uvesentlig korrupsjonsrisiko skal ha compliance-regler, etiske regler samt kursing som berører korrupsjon spesifikt.
- Alle porteføljebedrifter som assosieres med ikke uvesentlig korrupsjonsrisiko skal ha etablerte varslerutiner.
- Som ny målsetting i ESG-oppfølgingen mot porteføljeselskapene vil Investinor også innføre krav til at det skal være kvinnerepresentasjon i alle ledergrupper og styret innen 3 år etter Investinors investering. Oppfølging og rapportering av dette vil skje på forvalternivå i Investinor. Unntak kan bevilges ved saklig begrunnelse, e.g. dersom selskapet fremdeles ikke har starte rekruttering utenfor oppstartsteamet. For Investinor gjelder egne målsettinger på dette temaet fastsatt av styret.

Vi er godt fornøyd med at samtlige porteføljeselskaper har etablert ESG-rapportering som et fast punkt i styrets arbeid. Tre selskapene mangler fortsatt etiske retningslinjer, og vil bli fulgt opp på dette før utgangen av året.

Investinors nye målsetting om kvinnerepresentasjon i alle ledergrupper og styret innen 3 år etter investering er en målsetting som er gitt høy oppmerksomhet internt og eksternt. Vi ser at kvinneandelen øker i selskapene, men den er fortsatt på et for lavt nivå. Det vurderes derfor at det

er behov for styrket innsats for å synliggjøre målsettingen overfor porteføljeselskapene og deres styrever.

Basert på oppsummeringen over, definerer vi følgende målsetninger for ESG-arbeidet for neste periode (Q318 – Q319):

- Forsterket innsats med å øke kvinnerepresentasjon i alle ledergrupper og styrever i porteføljen, da særlig overfor de selskapene hvor det er 3 år eller lengre siden første ventureinvestering. Konkrete tiltak vil bestå av:
 - Informasjonsbrev fra CEO i Investinor til CEO i porteføljeselskapene hvor Investinors målsetning om kvinnerepresentasjon synliggjøres med oppfordring om å følge opp målsettingen i selskapets rekrutteringsprosesser.
 - Økt påtrykk i de selskapene hvor Investinor sitter i valgkomiteen til styret om å identifisere flere kvinnelige kandidater til styreverv.
- Vurdere behovet for erfaringsutveksling mellom porteføljeselskapene for å styrke kompetanse og kjennskap til ESG gjennom «Best Practice». Dette gjelder spesielt risiko for uetiske forhold i leverandørkjeden, hvor årets undersøkelse avdekker et særlig behov for kompetanseheving blant selskapene.
- Ta initiativ til at selskapene foretar egen risiko- og konsekvensutredning for å avdekke øvrige selskapsspesifikke risikofaktorer.

Appendiks

ESG-status i porteføljeselskapene: Venture og ekspansjon

Etiske retningslinjer

Spørsmål	Ja	Nei
Har bedriften etiske retningslinjer?	26	3

Kvinneandel

Hva er kvinneandelen i selskapets styre?

Selskap	Kvinneandel	Selskap	Kvinneandel
Selskap 1	1/5	Selskap 16	0/6
Selskap 2	3/7	Selskap 17	1/5
Selskap 3	3/6	Selskap 18	0/5
Selskap 4	2/6	Selskap 19	3/6
Selskap 5	0/4	Selskap 20	1/5
Selskap 6	2/6	Selskap 21	2/7
Selskap 7	0/4	Selskap 22	0/5
Selskap 8	0/8	Selskap 23	1/5
Selskap 9	1/8	Selskap 24	0/6
Selskap 10	0/4	Selskap 25	3/7
Selskap 11	0/5	Selskap 26	1/6
Selskap 12	0	Selskap 27	2/5
Selskap 13	0/7	Selskap 28	0/5
Selskap 14	1/6	Selskap 29	1/6
Selskap 15	0/3		

Hva er kvinneandelen i selskapets ledelse?

Selskap	Kvinneandel	Selskap	Kvinneandel
Selskap 1	1/5	Selskap 16	0/4
Selskap 2	3/9	Selskap 17	1/4
Selskap 3	3/9	Selskap 18	0/4
Selskap 4	3/8	Selskap 19	2/4
Selskap 5	¾	Selskap 20	1/3
Selskap 6	0/4	Selskap 21	1/3
Selskap 7	2/5	Selskap 22	0/5
Selskap 8	½	Selskap 23	1/5
Selskap 9	1/5	Selskap 24	1/11
Selskap 10	3/9	Selskap 25	4/8
Selskap 11	1/3	Selskap 26	0/4
Selskap 12	0	Selskap 27	1/5
Selskap 13	2/6	Selskap 28	3/8
Selskap 14	0/4	Selskap 29	1/4
Selskap 15	2/7		

Generelt om risikofaktorene

Rangering

Hvilke av følgende ESG-risikoer er mest relevant for virksomheten: korrupsjonsrisiko, uetiske forhold i leverandørkjeden og skadelig miljøpåvirkning? Ranger fra 1 (mest relevant) til 3 (minst relevant).

Styrebehandling

Har følgende ESG-risiko og håndtering av denne blitt diskutert i selskapets styre de siste 12 måneder: Korrupsjon, uetiske forhold i leverandørkjeden og skadelig miljøpåvirkning.

ESG-risikoområder	Rangering				Styrebeh.	
	1	2	3	Tot	Ja	Nei
Korrupsjon	15	12	2	29	26	3
Uetiske forhold i leverandørkjeden	9	14	6	29	23	6
Skadelig miljøpåvirkning	5	3	21	29	22	7

Andre risikofaktorer

Har andre typer risiko som berører samfunnsansvar blitt diskutert i selskapets styre de siste 12 måneder?

IT sikkerhet/personvern (10), Kjønnbalanse (7)

Korrupsjon

Spørsmål	Ja	Nei
Har bedriften underavdelinger, agenter eller vesentlig omsetning i land/markeder som er assosiert med stor risiko for korrupsjon?	9	20
Har bedriften rutiner for varsling om korrupsjon eller andre uetiske forhold?	24	5
Utfører bedriften bakgrunnssjekk (integrity due diligence) på motparten før den inngår partner- eller agentavtaler?	24	5
Bli agenter og andre eksterne representanter for selskapet informert om at det praktiserer nulltoleranse for korrupsjon?	20	9

Spørsmål	1	2	3	4	5
Mener bedriften at den noen gang tapt markedsandeler, kontrakter eller anbud som følge av at <i>konkurrenter</i> har vært involvert i korrupsjon eller kartellvirksomhet (prissamarbeid)? 1 = helt usannsynlig, 5 = svært sannsynlig	23	3	1	2	0

Spørsmål	Ant	Land
Oppgi <i>alle</i> de landene hvor bedriften har underavdelinger eller lokale agenter.	16 6 5 4 3 2	USA Storbritannia Sveits Canada, Sverige, UAE, Kina, Australia, Saudi Arabia Taiwan, Sør-Korea Singapore, Nederland, Malaysia, Danmark

Leverandørkjeden

Spørsmål	1	2	3	4	5
Hvor god <i>innsikt</i> har bedriften i sin leverandørkjede med hensyn til risiko for uakseptable HMS-forhold, barnarbeid, tvangsarbeid og andre menneskerettighetsbrudd, eller diskriminering? 1 = full innsikt, 5 = ingen innsikt	11	10	7	0	1

Spørsmål	Svaralternativer	Ant
Vurder sannsynligheten for at noen av bedriftens underleverandører er involvert i uakseptable HMS-forhold, barnarbeid, menneskerettighetsbrudd eller diskriminering.	Helt usannsynlig	16
	Lite sannsynlig, men det kan ikke utelukkes	13
	Sannsynlig	0

Spørsmål	Ja	Nei
Utfører bedriften ESG/integrity due diligence eller annen kontroll av en eller flere av de leverandørene den kjøper varer eller tjenester fra?	14	15

Spørsmål	Svaralternativer	Ant.
Krever bedriften at underleverandørene skal signere egenerklæring, eller inneholder kontraktene med underleverandører klausuler som garanterer at uakseptable HMS-forhold, barnarbeid, tvangsarbeid, menneskerettighetsbrudd eller diskriminering ikke skal forekomme?	Ja	7
	Nei	13
	I noen tilfeller	9

Spørsmål	Alternativer	Antal
Gitt at en av bedriftens viktige underleverandører skulle vise seg å være involvert i uakseptable HMS-forhold, barnarbeid, menneskerettighetsbrudd eller diskriminering: Hvor krevende vil det være å bytte leverandør?		I
	Det er lett å skifte leverandører, og dette får uvesentlige økonomiske konsekvenser for selskapet.	16
	Det er mulig å skifte leverandører, men dette vil medføre betydelige økonomiske konsekvenser for selskapet (for eksempel vesentlig høyere kostnader, forsinkede leveranser til selskapets kunder etc.).	11
	Selskapet er i vesentlig grad avhengig av en eller flere leverandører. Uten denne leverandøren er ikke selskapets forretningsmodell finansielt bærekraftig	2

Miljøpåvirkning

Spørsmål	Ja	Nei
Er utvikling og spredning av miljøvennlige produkter eller tjenester kjernen i selskapets forretningsmodell?	12	17
Dersom utvikling og spredning av miljøvennlige løsninger ikke er <i>kjernen</i> i selskapets forretningsmodell: <i>Bidrar</i> denne bedriften til utvikling og spredning av miljøvennlige produkter eller tjenester?	10	7

Spørsmål	Svaralternativer	Ant.
	Helt usannsynlig	22

Vurder sannsynligheten for negativ miljøpåvirkning fra selskapets virksomhet, for eksempel utslipp av miljøskadelige stoffer, klimapåvirkning, avfallshåndtering etc.	Lite sannsynlig, men det kan ikke utelukkes	5
	Sannsynlig	2

ESG-status i porteføljeselskapene: Tidligfase

Etiske retningslinjer

Spørsmål	Ja	Nei
Har bedriften etiske retningslinjer?	17	6

Kvinneandel

Hva er kvinneandelen i selskapets styre?

Selskap	Kvinneandel	Selskap	Kvinneandel
Selskap 1	0/5	Selskap 13	1/4
Selskap 2	1/6	Selskap 14	2/5
Selskap 3	1/7	Selskap 15	0
Selskap 4	1/3	Selskap 16	0/5
Selskap 5	0/4	Selskap 17	1/7
Selskap 6	0	Selskap 18	0/6
Selskap 7	1/5	Selskap 19	1/4
Selskap 8	0/	Selskap 20	1/7
Selskap 9	0/5	Selskap 21	0
Selskap 10	0	Selskap 22	0/3
Selskap 11	0/7	Selskap 23	0/4
Selskap 12	0/3		

Hva er kvinneandelen i selskapets ledelse?

Selskap	Kvinneandel	Selskap	Kvinneandel
Selskap 1	0/3	Selskap 13	0/3
Selskap 2	0/4	Selskap 14	2/3
Selskap 3	1/2	Selskap 15	0/6
Selskap 4	0/1	Selskap 16	0/7
Selskap 5	0/3	Selskap 17	0/3
Selskap 6	0/4	Selskap 18	0/4
Selskap 7	1/4	Selskap 19	1/3
Selskap 8	1/6	Selskap 20	2/2
Selskap 9	1/4	Selskap 21	0/5
Selskap 10	0/	Selskap 22	0/3
Selskap 11	1/5	Selskap 23	0/4
Selskap 12	0/2		

Generelt om risikofaktorene

Rangering

Hvilke av følgende ESG-risikoer er mest relevant for virksomheten: korrupsjonsrisiko, uetiske forhold i leverandørkjeden og skadelig miljøpåvirkning? Ranger fra 1 (mest relevant) til 3 (minst relevant).

Styrebehandling

Har følgende ESG-risiko og håndtering av denne blitt diskutert i selskapets styre de siste 12 måneder: Korrupsjon, uetiske forhold i leverandørkjeden og skadelig miljøpåvirkning.

ESG-risikoområder	Rangering				Styrebeh.	
	1	2	3	Tot	Ja	Nei
Korrupsjon	8	6	9	23	8	15
Uetiske forhold i leverandørkjeden	10	11	2	23	9	14
Skadelig miljøpåvirkning	5	6	12	23	7	16

Andre risikofaktorer

Har andre typer risiko som berører samfunnsansvar blitt diskutert i selskapets styre de siste 12 måneder?

IT sikkerhet/personvern (5), Lokalsamfunn (3), Kjønnbalanse (2)

Korrupsjon

Spørsmål	Ja	Nei
Har bedriften underavdelinger, agenter eller vesentlig omsetning i land/markeder som er assosiert med stor risiko for korrupsjon?	3	20
Har bedriften rutiner for varsling om korrupsjon eller andre uetiske forhold?	6	17
Utfører bedriften bakgrunnssjekk (integrity due diligence) på motparten før den inngår partner- eller agentavtaler?	7	16
Bli agenter og andre eksterne representanter for selskapet informert om at det praktiserer nulltoleranse for korrupsjon?	14	9

Spørsmål	1	2	3	4	5
Mener bedriften at den noen gang tapt markedsandeler, kontrakter eller anbud som følge av at konkurrenter har vært involvert i korrupsjon eller kartellvirksomhet (prissamarbeid)? 1 = helt usannsynlig, 5 = svært sannsynlig	16	3	3	0	1

Spørsmål	Ant	Land
Oppgi alle de landene hvor bedriften har underavdelinger eller lokale agenter.	3 2	Storbritannia Tyskland, Sverige, Danmark

Leverandørkjeden

Spørsmål	1	2	3	4	5
----------	---	---	---	---	---

Hvor god <i>innsikt</i> har bedriften i sin leverandørkjede med hensyn til risiko for uakseptable HMS-forhold, barnarbeid, tvangsarbeid og andre menneskerettighetsbrudd, eller diskriminering? 1 = full innsikt, 5 = ingen innsikt	10	10	2	0	1
--	----	----	---	---	---

Spørsmål	Svaralternativer	Ant
Vurder sannsynligheten for at noen av bedriftens underleverandører er involvert i uakseptable HMS-forhold, barnarbeid, menneskerettighetsbrudd eller diskriminering.	Helt usannsynlig	20
	Lite sannsynlig, men det kan ikke utelukkes	3
	Sannsynlig	0

Spørsmål	Ja	Nei
Utfører bedriften ESG/integrity due diligence eller annen kontroll av en eller flere av de leverandørene den kjøper varer eller tjenester fra?	5	18

Spørsmål	Svaralternativer	Ant.
Krever bedriften at underleverandørene skal signere egenerklæring, eller inneholder kontraktene med underleverandører klausuler som garanterer at uakseptable HMS-forhold, barnarbeid, tvangsarbeid, menneskerettighetsbrudd eller diskriminering ikke skal forekomme?	Ja	6
	Nei	9
	I noen tilfeller	8

Spørsmål	Alternativer	Antal
Gitt at en av bedriftens viktige underleverandører skulle vise seg å være involvert i uakseptable HMS-forhold, barnarbeid, menneskerettighetsbrudd eller diskriminering: Hvor krevende vil det være å bytte leverandør?		I
	Det er lett å skifte leverandører, og dette får uvesentlige økonomiske konsekvenser for selskapet.	13
	Det er mulig å skifte leverandører, men dette vil medføre betydelige økonomiske konsekvenser for selskapet (for eksempel vesentlig høyere kostnader, forsinkede leveranser til selskapets kunder etc.).	9
	Selskapet er i vesentlig grad avhengig av en eller flere leverandører. Uten denne leverandøren er ikke selskapets forretningsmodell finansielt bærekraftig	1

Miljøpåvirkning

Spørsmål	Ja	Nei
Er utvikling og spredning av miljøvennlige produkter eller tjenester kjernen i selskapets forretningsmodell?	12	11
Dersom utvikling og spredning av miljøvennlige løsninger ikke er <i>kjernen</i> i selskapets forretningsmodell: <i>Bidrar</i> denne bedriften til utvikling og spredning av miljøvennlige produkter eller tjenester?	2	9

Spørsmål	Svaralternativer	Ant.
Vurder sannsynligheten for negativ miljøpåvirkning fra selskapets virksomhet, for eksempel utslipp av miljøskadelige stoffer, klimapåvirkning, avfallshåndtering etc.	Helt usannsynlig	22
	Lite sannsynlig, men det kan ikke utelukkes	1
	Sannsynlig	0

